

Λ.4. Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΙΜΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1930-1940

Η πολιτική αστάθεια και η εγκαθίδρυση της δικτατορίας

- ❖ Παρά τις προσπάθειες του Βενιζέλου να εκσυγχρονίσει και να ισχυροποιήσει τη χώρα, *η διεθνής οικονομική κρίση δεν την άφησε ανεπηρέαστη.*
- ❖ Έτσι, στις εκλογές της 5ης Μαρτίου **1933 επικράτησε το Λαϊκό Κόμμα**, αντίπαλο του Κόμματος των Φιλελευθέρων και σχηματίστηκε νέα κυβέρνηση υπό τον Παναγή Τσαλδάρη, με υπουργό Εξωτερικών τον Δημήτριο Μάξιμο.
- ❖ Τα αποτυχημένα φιλοβενιζελικά κινήματα του 1933 και του 1935 και η δολοφονική απόπειρα κατά του Βενιζέλου μαρτυρούσαν την **πολιτική πόλωση**.
- ❖ Το πραξικόπημα των αντιβενιζελικών (Οκτώβρης 1935) οδήγησε στην αντικατάσταση του Συντάγματος του 1927 από εκείνο του 1911 και στην **επαναφορά του καθεστώτος της βασιλευδόμενης δημοκρατίας**.
→ Το Νοέμβριο του 1935 ο πρίγκιπας Γεώργιος επανήλθε στο θρόνο ως Γεώργιος Β'.
- ❖ Προκειμένου να αποκατασταθεί η ομαλότητα, ο Ελ. Βενιζέλος θα ταχθεί υπέρ της βασιλείας (Μάρτιος 1936).
- ❖ Στις εκλογές του Ιανουαρίου του 1936 ισοψήφησαν τα δύο κόμματα, το Λαϊκό και των Φιλελευθέρων, αλλά δεν κατάφεραν να συνεργαστούν.
→ **Ο Ιωάννης Μεταξάς- με τη συνέργεια του βασιλιά- θα καταλύσει τους δημοκρατικούς θεσμούς και θα εγκαθιδρύσει δικτατορία (4 Αυγούστου 1936)**, η οποία θα διατηρηθεί ως το θάνατό του (...).

Δ. 5. Η οικονομική ανάκαμψη των Η.Π.Α.

Το οικονομικό κραχ του 1929 ξεκίνησε από το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και επεκτάθηκε σε όλο τον κόσμο, αφού τα αμερικανικά κεφάλαια είχαν διεισδύσει σε πολλές χώρες του πλανήτη και ιδιαίτερα της Ευρώπης. Η κρίση αυτή τερμάτισε για τις Η.Π.Α. την περίοδο «**ευημερίας**» (“**prosperity**”), η οποία χαρακτηρίζει την αμερικανική κοινωνική ζωή **στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια**.

Ο ρεπουμπλικανός Αμερικανός πρόεδρος Χούβερ (1928 – 1932) πήρε ανεπαρκή μέτρα στήριξης της εγχώριας οικονομίας.

Ο διάδοχός του, **δημοκρατικός πρόεδρος Φραγκλίνος Ρούζβελτ** (1933 – 1945), εφάρμοσε με επιτυχία, νέα τολμηρή πολιτική, γνωστή ως “**New Deal**” (=νέο μοίρασμα, νέα συμφωνία), με κύριο στόχο την ανάκαμψη της αμερικανικής οικονομίας.

Ο **Ρούζβελτ** ήταν ένας **χαρισματικός και δυναμικός πολιτικός**, που οδήγησε την Αμερική στο δρόμο της προόδου και δημιούργησε έτσι τις προϋποθέσεις, ώστε η χώρα του να αποτελέσει μία ισχυρή υπερδύναμη στη διεθνή σκηνή του 20ου αιώνα.

Η πολιτική του “New Deal” προέβλεπε τα εξής, ευεργετικά εκ του αποτελέσματος, μέτρα για την αμερικανική οικονομία:

1. Κρατικός παρεμβατισμός στις φιλελεύθερες μέχρι τότε αμερικανικές οικονομικές δομές, με σκοπό την αύξηση της παραγωγής και τη μείωση της ανεργίας.
2. Ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης των πολιτών, με γενναίες αυξήσεις στις εργασιακές τους αμοιβές.
3. Αναδιοργάνωση των τραπεζικού συστήματος.
4. Μείωση της παραγωγής αγροτικών προϊόντων, με στόχο την αύξηση της τιμής τους, πράγμα το οποίο θα ενίσχυε το εισόδημα των αγροτών.
5. Λήψη σειράς κοινωνικών μέτρων υπέρ των εργαζομένων.
6. Δραστική αντιμετώπιση της ανεργίας, με την εκπόνηση σχεδίων μεγάλων δημοσίων έργων, που έδωσαν δουλειά σε χιλιάδες Αμερικανούς πολίτες.
7. Αποδέσμευση του εθνικού αμερικανικού νομίσματος (δολάριο) από τον «κανόνα του χρυσού».

Τα παραπάνω μέτρα:

- σταθεροποίησαν τη δημοκρατία στην Αμερική και
- άνοιξαν το δρόμο για τη ραγδαία οικονομική της ανάπτυξη.

Επιπλέον, ο Ρούζβελτ βελτίωσε τις σχέσεις της χώρας του με τα κράτη της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής και ασχολήθηκε με την καταπολέμηση των ψυχολογικών φαινομένων του «απομονωτισμού» και της ουδετεροφιλίας, που κυριαρχούσαν στην αμερικανική κοινωνία της εποχής.